

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВНЗ «УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для здобуття освітнього ступеня магістра**

**Галузь знань – 03 «Гуманітарні науки»
Спеціальність – 032 «Історія та археологія»
Освітня програма – «Історія»**

Львів – 2019

I. ВСТУП

Вступний іспит на магістерську програму за спеціальністю 032 «Історія та археологія», освітньої програми «Історія» – це форма перевірки вступників, що здійснюється екзаменаційною комісією перед початком навчального року.

Фахове випробування для вступу на програму підготовки магістра за спеціальністю 032 «Історія та археологія» відбувається у формі усного іспиту, під час якого вступник повинен продемонструвати знання джерел, історіографії, наративного матеріалу та вміння їх інтерпретувати.

Фахове випробування також покликане виявити обізнаність студента з сучасною науковою літературою, а також оцінити дослідницькі здібності та зрілість вибору майбутнього магістранта.

Програма вступного іспиту на магістерську програму за спеціальністю 032 «Історія та археологія» містить питання з Історії України та історії Європи і Америки від Античності до наших днів. До кола обговорюваних під час фахового випробування питань також може бути включено попередню дослідницьку проблематику вступника (бакалаврська кваліфікаційна робота, опублікована наукова стаття, тощо).

Результати фахового випробування фіксуються в екзаменаційній відомості за підписом декана та викладачів, які проводили випробування.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Історіографічні дискусії довкола походження та характеру державності Київської Русі.
2. Особливості інтеграції українських земель до Польського королівства і Великого Князівства Литовського у XIV–XV століттях.
3. Поділена Київська митрополія: православ'я та унія в Україні XVII століття.
4. Українські землі у складі Речі Посполитої XVII–XVIII століть: політичне і суспільно-культурне життя.
5. Історіографічні дискусії довкола причин і характеру Хмельниччини.
6. Полтавська битва та її наслідки для України та Російської імперії.
7. Місце Запорозької Січі в політичній і військовій системі Гетьманщини, Речі Посполитої та Російської імперії.
8. Києво-Могилянська академія та її роль у розвитку української культури XVII–XVIII століть.
9. Скасування козацьких автономій у Російській імперії наприкінці XVIII століття.
10. Просвітництво і романтизм в Україні. Роль історичних знань у формуванні модерної національної свідомості.
11. Українські землі під час революції 1848–1849 років.
12. Польсько-українські взаємини в Галичині в другій половині XIX – на початку XX століть.
13. Український громадсько-політичний рух на Наддніпрянщині у другій половині XIX – на початку XX століть.
14. Греко-католицька церква і український національно-просвітницький рух у Галичині в XIX – на початку XX століть.
15. Українська революція на початку XX століття: хронологічні межі та періодизація.
16. Український націонал-комунізм та політика українізації в УРСР.
17. Голодомор і Голокост в Україні.
18. Український визвольний рух у 20–50-х роках XX століття. Історіографічні дискусії про ОУН і УПА.
19. Українські «шістдесятники» і правозахисний рух 70–80-х років XX століття.
20. Проголошення незалежності України та соціально-політичні трансформації 1990-х років.
21. Поняття «середні віки» в європейській історіографії та історичній свідомості.
22. Становлення феодалізму в середньовічній Європі. Сеньйори і васали.
23. Схоластика і виникнення університетів у XII–XIII століттях.
24. Духовна культура французького середньовіччя. Готичні собори.
25. Церква у Візантії. Монашество. Місіонерство. Релігійна культура.
26. Феномен візантійської культури. Сучасні дискусії про оригінальність візантійської культури.
27. Концепт «візантійська співдружність» Д. Оболенського. Дипломатія і місіонерство у Візантійській імперії.
28. Реформація: загальна характеристика соціального явища і його регіональних адаптацій.
29. Абсолютна монархія: загальна характеристика соціального явища і його регіональних адаптацій.
30. Просвітництво і його національні адаптації.
31. Французька революція 1789–1814 років.
32. Розбудова основ громадянського суспільства у Західній Європі в XIX столітті.
33. Соціальна культура Речі Посполитої 1569–1795 років
34. Монархія Габсбургів у XVI–XVIII століттях: еволюція устрою та відносини між імперським центром і периферією.
35. Росія як багатонаціональна держава: етапи формування, імперська вертикаль і периферії.
36. Національне об'єднання Італії та Німеччини у XIX столітті: порівняння.
37. Перша світова війна.

38. Основні тенденції соціально-економічного і політичного розвитку країн Західної Європи та Північної Америки у XX столітті.
39. США і СРСР у короткому XX столітті: порівняльний аналіз систем.
40. Країни Центрально-Східної Європи після 1945 року.

41. III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Згідно з Правилами прийому на магістерську програму за спеціальністю 032 «Історія та археологія», максимальна кількість балів із фахового випробування складе 200.

Оцінка «*відмінно*» (181–200 балів) виставляється, якщо вступник:

- виявляє виняткові здібності щодо засвоєння та володіння проблематикою обраної спеціалізації;
- виявляє глибинне знайомство та непересічне розуміння основної бібліографії, зумів освоїти не тільки основну літературу, але й добре орієнтується в допоміжній літературі з даної проблематики;
- вміє органічно поєднати навички, здобуті внаслідок опрацювання текстів, з отриманими теоретичними знаннями;
- виявляє творчий підхід до засвоєння і до презентації набутих знань з предмету;
- чітко, лаконічно, логічно і послідовно відповідає на поставлені питання.

Оцінка «*добре*» (151–180 балів) виставляється, якщо вступник:

- виявляє непересічні чи хороші здібності щодо засвоєння та володіння проблематикою обраної спеціалізації;
- виявляє ґрунтовне знайомство та розуміння основної бібліографії, однак лише поверхово орієнтується у допоміжній літературі;
- виявляє переважно творчий підхід до засвоєння і до презентації набутих знань, вільно володіє тематикою обраної спеціалізації, однак обмежується лише базовими знаннями і не виявляє прагнення пізнати більше, ніж це передбачено в рамках орієнтації в проблематиці спеціалізації на підставовому рівні;
- дає аргументовані відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні неточності.

Оцінка «*задовільно*» (110–150 балів) виставляється, якщо вступник:

- виявляє пересічні чи слабкі здібності щодо засвоєння та володіння проблематикою обраної спеціалізації;
- виявляє поверхове знайомство та розуміння лише основної бібліографії і майже не вміє поєднати навички, здобуті внаслідок самостійного опрацювання текстів, з отриманими теоретичними знаннями, зовсім не орієнтується у допоміжній літературі;
- майже не виявляє творчого підходу до засвоєння і до презентації набутих знань, хоч більш-менш володіє проблематикою спеціалізації;
- переважно опирається у своїх міркуваннях на повторення думок автора, а не переосмислює їх для себе самого, тому його відповіді в основному мають шаблонний характер і не відображають самостійного розуміння теми;
- виявляє посередні здібності щодо засвоєння та володіння проблематикою спеціалізації;
- викладає матеріал неточно або мало аргументовано, з порушенням логічної послідовності.

Оцінка «*незадовільно*» (109 і менше балів) виставляється, якщо вступник:

- виявляє слабкі здібності щодо засвоєння та володіння проблематикою обраної спеціалізації, спроможний висвітлити лише окремі аспекти;
- не орієнтується в основній бібліографії;
- викладає матеріал дуже поверхово, коротко і з суттєвими помилками, що свідчить про поспішну несистематичну підготовку;

- виявляє слабкі здібності і незнання значної частини проблематики спеціалізації або відсутність знань з предмету;
- виявляє неспроможність відповісти на поставлені питання.

IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Дюррозель Ж.-Б. *Історія дипломатії від 1919 р. до наших днів* / Пер. з фр. Київ, 1995.
- Войтович Л. та ін. *Історія Візантії. Вступ до візантиністики*. Львів, 2011.
- Войтович Л., Козак Н., Овсінський Ю., Чорний М. *Mediunt aevum: Середні віки*. Львів, 2010.
- Грицак Я. *Нарис історії України: Формування модерної української нації XIX–XX ст.* Київ, 1996.
- Гуревич А.Я., Харитонович, Д.Э. *История средних веков*. Москва, 1995.
- Зайбт Ф. *Блиск і вбогість Середньовіччя: Історія з початком і кінцем*. Львів, 2010.
- Зашкільняк Л., Крикун М. *Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів*. Львів, 2002.
- Історія Центрально-Східної Європи*. Посібник / За ред. Л. Зашкільняка. Львів, 2001.
- История России*: В 2-х т. / Под ред. А. Н. Сахарова. Москва, 2003.
- Культура Византии*, в 3 томах / Под ред. З. Удальцова. Москва, 1984–1991.
- Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки, 1918–1945 рр.* / за ред. М. Швагуляка. Львів, 2005.
- Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1945 – початок XXI ст.)* / за ред. М. Швагуляка. Львів, 2011.
- Новітня історія України, 1900–2000* / А.Г. Слюсаренко та ін. Київ, 2002.
- Оксфордское руководство по византистике* / Под ред. Э. Джеффрис, Дж. Хэлрон, Р. Кормак, вып. 1. Харьков, 2014.
- Острогорський Г. *Історія Візантії*. Львів, 2002.
- Яковенко Н. *Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України*. Київ, 2006.

Допоміжна

- Ададуров В. *Історія Франції: королівська держава та створення нації (від початків до кінця XVIII ст.)*. Львів, 2002.
- Баран В. *Україна: новітня історія (1945–1991 рр.)*. Львів, 1992.
- Брендлер Г. *Мартин Лютер: телогія и революція* / Пер. с нем, Москва, 2000.
- Бовуа Д. *Битва за землю в Україні, 1863–1914: поляки в соціо-етнічних конфліктах*. Київ, 1998.
- Богачевська-Хом'як М. *Білим по білому: жінки в громадському житті України, 1884–1939*. Київ, 1995.
- Боцюрків Б. *Українська Греко-Католицька Церква і Радянська держава (1939–1950)*. Львів, 2005.
- Брайчевський М. *Утвердження християнства на Русі*. Київ, 1988.
- Бродель Ф. *Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV–XVIII ст.* / Пер. з фр. Т. 1–3. Київ, 1998.
- Вандич П. *Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від середньовіччя до сьогодення* / Пер. з поль. Київ, 2004.
- Васильев А. *История Византийской империи*, т. 1–2. Санкт-Петербург, 2000.
- Верстюк В. *Українська Центральна Рада*. Навчальний посібник. Київ, 1997.
- Войтович Л. *Князівські династії Східної Європи (кінець IX початок XVI ст.): Склад, суспільна і політична роль*. Львів, 2000.
- Войтович Л. *Удільні князівства Рюриковичів і Гедиміновичів у XII–XVI ст.* Львів, 1996.
- Горобець В. *“Волимо царя східного...”: Український Гетьманат та російська династія до і після Перяслава*. Київ, 2008.

- Гошко Т. *Нариси з історії магдебурзького права в Україні (XIV – початок XVII ст.)*. Львів, 2002.
- Грицак Я. *Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856–1886)*. Київ, 2006.
- Грушевський М. *Нарис історії Київської землі від смерті Ярослава до кінця XIV сторіччя*. Київ, 1991.
- Гудзяк Б. *Криза і реформа: Київська митрополія, Царгородський патріархат і генеза Берестейської унії*. Львів, 2000.
- Гумилев Л. *От Руси до России*. Санкт-Петербург, 1992.
- Дюпон-Мельниченко Ж.-Б., Ададуров В. *Французька історіографія XX ст.* Львів, 2001.
- Зайцев О. *Український інтегральний націоналізм, (1920-1930-ті роки): нариси інтелектуальної історії*. Київ, 2013.
- Давня історія України, у 3-х т.* Київ, 1997–1998.
- Дашкевич Я. Україна на межі між Сходом і Заходом (XIV–XVIII ст.) // *Записки НТШ*, т. 222: *Праці історико-філософської секції*. Львів, 1991. С. 28–44.
- Дейвіс Н. *Європа. Історія*. Київ, 2000.
- История средних веков, в 2-х т.* Москва, 2000.
- Іналджик Г. *Османська імперія: Класична доба. 1300–1600*. Київ, 1998.
- Ісаєвич Я. Середньовіччя загальноєвропейське і українське: визначення і періодизація // *Княжа доба: історія та культура*: Зб. наук. праць. Львів, 2005. Вип. 1. С. 3–12.
- Історія української культури, т. 2: Українська культура XIII — першої пол. XVII ст.* / ред. Я. Ісаєвича. Київ, 2001.
- Касьянов Г. *Україна 1991–2007: нариси новітньої історії*. Київ, 2008.
- Каждан А. П. *Византийская культура (X–XII вв.)*. Санкт-Петербург, 1999.
- Когут З. *Російський централізм і українська автономія. Ліквідація Гетьманщини, 1760–1830*. Київ, 1996.
- Конквест Р. *Жнива скорботи: Радянська колективізація і голодомор*. Київ, 1993.
- Консерватизм. Антологія* / Упорядники Проценко О., Лісовий В. Київ, 1998.
- Котляр М. *Галицько-Волинська Русь*. Київ, 1998.
- Кравченко Б. *Соціальні зміни і національна свідомість в Україні XX ст.* Київ, 1997.
- Кравченко В. *Нариси з української історіографії епохи Відродження (друга половина XVIII – середина XIX ст.)*. Харків, 1996.
- Кульчицький С. *Голодомор 1932–1933 рр. як геноцид : труднощі усвідомлення*. Київ, 2008.
- Кульчицький С. *Комунізм в Україні: перше десятиріччя (1919–1928)*. Київ, 1996.
- Кульчицький С.В. *Україна між двома війнами (1921–1939 рр.)*. Київ, 1999. (Україна крізь віки. Т. 11).
- Куромія Г. *Свобода і терор у Донбасі. Українсько-російське прикордоння, 1870–1990-і роки*. Київ, 2002.
- Лібералізм. Антологія* / Упорядники Проценко О., Лісовий В. Київ, 2002.
- Лисяк-Рудницький І. *Історичні есе: В 2-х тт. Т. 2*. Київ, 1994.
- Ле Гофф Ж. *Рождение Европы*. Санкт-Петербург, 2007.
- Ле Гофф Ж. *Середньовічна уява*. Львів, 2007.
- Ле Гофф Ж. *Цивілізація середньовікового Запада*. Москва 1992.
- Лінч Дж. *Середньовічна Церква*. Київ, 1994.
- Медведев И. П. *Византийский гуманизм XIV–XV вв.* Санкт-Петербург, 1997.
- Мир Просвещения. Исторический словарь* / Под ред. В. Ферроне и Д. Роша / пер. с фр. Москва, 2003.

- Націоналізм. Антологія / Упорядники Проценко О., Лісовий В. Київ, 2000.
- Оболенский Д. *Византийское содружество Наций. Шесть византийских портретов*. Москва, 1998.
- Плохій С. *Великий переділ : незвичайна історія Михайла Грушевського*. Київ, 2011.
- Плохій С. *Козацький міф: історія та націєтворення в епоху імперій*. Київ, 2013.
- Плохій С. *Походження слов'янських націй: домодерні ідентичності в Україні, Росії та Білорусі*. Київ, 2015.
- Ричка В. *Церква Київської Русі (соціальний та етнокультурний аспект)*. Київ, 1997.
- Русина О. *Україна під татарами і Литвою* [=Україна крізь віки, 6]. Київ, 1998.
- Скочиляс І. *Галицька (Львівська) єпархія XII–XVIII століть: Організаційна структура та правовий статус*. Львів, 2010.
- Снайдер Т. *Криваві землі : Європа поміж Гітлером та Сталіним*. Київ, 2011.
- Сорочан С. Б. *Византия: парадигмы быта, сознания и культуры*. Харків, 2011.
- Толочко П., Толочко О. *Київська Русь*. Київ, 1996.
- Тюлар Ж. *Наполеон, или миф о спасителе* / Пер. с фр. Москва, 1996.
- Ульяновський В. *Історія Церкви та релігійної думки в Україні*, кн. 1–3 . Київ, 1994.
- Хеншелл Н. *Миф абсолютизма: перемены и приемственность в развитии западноевропейской монархии раннего Нового времени* / Пер. с англ. Санкт-Петербург, 2003.
- Хрестоматія з історії України литовсько-польської доби* / упоряд. Т. Гошко. Львів, 2011.
- Цьолнер Б. *Історія Австрії* / пер. з нім. Львів, 2003.
- Шевченко І. *Україна між Сходом і Заходом: Нариси історії культури до початку XVIII ст.* Львів, 2001.
- Шумпетер Й. *Капіталізм, соціалізм і демократія* / Пер. з англ. Київ, 1995.
- Яковенко Н. *Українська шляхта з кінця XIV – до середини XVII ст.: Волинь і Центральна Україна*. Київ, 2008.
- Яковенко Н. *Дзеркала ідентичності: Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI – початку XVIII століття*. Київ, 2012.
- Bull M. *Thinking Medieval: An Introduction to the Study of the Middle Ages*. Houndmills-New York, 2005.
- Burns W.E. *A Brief History of Great Britain*. New York, 2010.
- Coy J.P. *A Brief History of Germany*. New York, 2011.
- Himka J.P. *Galician Villagers and the Ukrainian National Movement in the Nineteenth Century*. Edmonton, 1988.
- Mace J. *Communism and the Dilemmas of National Liberation. National Communism in Soviet Ukraine, 1918–1933*. Cambridge, Mass., 1983.
- Mango C. *Byzantium: The Empire of New Rome*. London, 1980.
- Reeves T. *Twentieth-Century America: A Brief History*. New York, 2000.
- Saunders D. *The Ukrainian Impact on Russian Culture, 1750–1850*. Edmonton, 1985.
- Skinner B. *The Western Front of the Eastern Church: Uniate and Orthodox Conflict in 18th Century Poland, Ukraine, Belarus, and Russia*. De Kalb, 2009.
- State P.P. *A Brief History of France*. New York, 2011.
- Wolff L. *The Idea of Galicia. History and Fantasy in Habsburg Political Culture*. Stanford, 2010.